

§4. Toelichting

Algemeen

Deze verordening is niet bedoeld om formele barrières op te werpen die het verlenen van bijstand aan deelraadsleden juist bemoeilijkt. De verordening geeft uitvoering aan artikel 33 van de Gemeentewet. In dit artikel is bepaald dat de deelraad en elk van haar leden recht hebben op ambtelijke bijstand. Daarnaast hebben ook de politieke groeperingen (fracties) recht op ondersteuning. De uitwerking van deze rechten moet bij verordening worden geregeld.

De verordening behandelt gedetailleerd de ambtelijke bijstand. Aangezien het de verhouding betreft tussen de deelraadsleden en de reguliere ambtelijke organisatie, is behoefte aan duidelijke regels groot. Deze ambtenaren werken doorgaans namelijk voor het dagelijks bestuur.

In de verordening is geen bepaling opgenomen voor die gevallen waarin de tot het verlenen van hulp aangewezen ambtenaar op grond van gewetensbezwaren daartoe niet bereid is. In een dergelijk geval is er sprake van een rechtspositioneel probleem dat binnen de ambtelijke organisatie tot een oplossing dient te worden gebracht.

Rol griffier

Het meest belangrijke is de centrale rol van de raadsgriffier. Dit instituut, dat bij uitstek bedoeld is voor het verlenen van hulp aan deelraadsleden, is het eerste aanspreekpunt als het gaat om ambtelijke bijstand. De griffier vervult ook de rol van schakel tussen de raadsleden en de reguliere ambtelijke organisatie.

Verhouding tussen stadsdeelsecretaris en griffier

In de huidige dualistische verhoudingen staat de stadsdeelsecretaris (en daarmee de onder hem ressorterende ambtelijke organisatie) het dagelijks bestuur terzijde en wordt de deelraad bijgestaan door de griffier. Dit is geregeld in respectievelijk de artikelen 103 en 107 van de Gemeentewet. De ontvlechting van posities leidt in dit geval dus noodzakelijk tot een verdergaande formalisering van de regeling omtrent ambtelijke bijstand.

Recht op ambtelijke ondersteuning

Dat de deelraad nu beschikt over een raadsgriffier met griffie betekent niet dat er geen behoefte meer zou zijn aan ambtelijke bijstand door de reguliere ambtelijke organisatie. De griffie zal, in vergelijking met de reguliere organisatie beperkt in omvang zijn. Voor specialistische hulp op het gebied van het maken van amendementen, moties en regelingen, zal een beroep op deze organisatie dan ook nodig blijven. Dit geldt ook voor specifieke informatie die alleen bij de reguliere ambtelijke organisatie beschikbaar is. De wetgever heeft dat onderkend en het recht op deze vorm van ambtelijke ondersteuning expliciet vastgelegd. Deze verordening vormt de uitwerking van dit recht.

De nieuwe formulering van artikel 33 van de Gemeentewet laat buiten twijfel dat individuele deelraadsleden, dus ook die behorend tot een minderheid in de deelraad, recht hebben op ambtelijke bijstand. Op deze verordening kan dus door alle deelraadsleden een beroep worden gedaan.

Bescherming Ambtenaar

De ambtenaar mag niet onder druk komen te staan, doordat hij werkzaamheden voor de deelraad verricht. Daarom zal een lid van het dagelijks bestuur dat informatie wenst over het verzoek om ambtelijke bijstand zich moeten wenden tot het betrokken raadslid en niet tot de behandelend ambtenaar.

Als er over ambtenaren gesproken wordt, worden ambtenaren van de reguliere ambtelijke organisatie bedoeld die onder het gezag van het dagelijks bestuur staan. Op grond van artikel 1, derde lid is er bij twijfel een rol voor de stadsdeelsecretaris weggelegd. Deze zal moeten beslissen of het een verzoek als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a en b, betreft.

Artikel 1 Verzoek om ambtelijke bijstand

Indien het gaat om het verzoek om informatie van feitelijke aard, dan wel inzage in of afschrift van openbare documenten, kan een deelraadslid contact opnemen met de griffier die via de stadsdeelsecretaris het verzoek kan neerleggen bij een ambtenaar uit de reguliere ambtelijke organisatie. Omdat de griffier immers geen zeggenschap heeft over de reguliere ambtelijke organisatie zal de stadsdeelsecretaris, de ambtenaar die de bijstand verleent, moeten aanwijzen.

Het begrip document wordt hier overigens gebruikt in de betekenis die het in de Wet openbaarheid van bestuur heeft. Met openbaar wordt bedoeld openbaar in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur. Voor niet openbare documenten wordt een regeling gegeven in de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet.

De bijstand wordt zo spoedig mogelijk verleend. Het is niet mogelijk in de verordening hiervoor vaste termijnen op te nemen in verband met de verschillen in aard en omvang van de werkzaamheden voor een verzoek. De griffier ziet er op toe dat er voortgang blijft in het proces.

Artikel 2 Verzoek om ambtelijke bijstand van niet-geringe omvang

Wanneer de griffier en de stadsdeelsecretaris overeenkomen dat een verzoek om feitelijke informatie van niet-geringe omvang is, wordt in het vierhoeksoverleg afstemming gezocht over de te verlenen ambtelijke bijstand. Er is gekozen om een dergelijk verzoek hier neer te leggen, vanwege het feit dat in dit overleg zowel het ambtelijke als het politieke apparaat van het stadsdeel vertegenwoordigd zijn.

Hierdoor is het mogelijk om ten eerste in te schatten hoe belangrijk of relevant de opgevraagde informatie is en ten tweede kan worden bekeken of het ambtelijke apparaat capaciteit heeft of nodig heeft om aan het verzoek te voldoen.

Indien niet aan het verzoek van een lid of leden van de deelraad wordt voldaan, kan uiteraard de stadsdeelraad via de gebruikelijke weg hierover de stadsdeelvoorzitter verzoeken verantwoording af te leggen.

Vierhoeksoverleg

In het vierhoeksoverleg nemen de voorzitter van de deelraad, de stadsdeelvoorzitter, de stadsdeelsecretaris en de griffier plaats.

Artikel 3 en 4 Weigering verlening ambtelijke bijstand

Beoordeling of één van de in artikel 3 genoemde weigeringsgronden zich voordoet vindt in eerste instantie plaats door de stadsdeelsecretaris als hoofd van de reguliere ambtelijke organisatie. In artikel 4 is aangegeven dat de uiteindelijke beslissing over het niet verlenen van ambtelijke bijstand is voorbehouden aan het vierhoeksoverleg. Uiteraard kan de deelraad altijd via de gebruikelijke weg hierover de stadsdeelvoorzitter verzoeken verantwoording af te leggen.

Artikel 5 Beklag over de verleende ambtelijke bijstand

Ook indien – naar de mening van het deelraadslid – op onvoldoende wijze aan zijn of haar verzoek om hulp gehoor wordt gegeven kan de zaak worden voorgelegd aan het vierhoeksoverleg. Het vierhoeksoverleg is de meest aangewezen plek hiervoor, omdat hierin de deelraad, de raadsgriffier, de ambtelijke organisatie en het dagelijks bestuur vertegenwoordigd zijn. Wel dient het betrokken deelraadslid hierover eerst overleg te voeren met de raadsgriffier die eventueel overleg kan voeren met de stadsdeelsecretaris.

Artikel 6 Kwantiteit en register van de ambtelijke bijstand

Door aan ieder deelraadslid en per fractie een vaste hoeveelheid uren recht op ambtelijke bijstand door de reguliere ambtelijke organisatie toe te kennen wordt een extra garantie geboden dat dit recht ook geëffectueerd kan worden. Het toekennen van een vaste hoeveelheid uren biedt de ambtelijke organisatie bovendien de mogelijkheid enigszins grip te houden op de omvang van de werkzaamheden. Deze begrenzing geldt niet voor eenvoudige informatieverschaffing als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a en b. Deze hulp kan onbeperkt verleend worden.

Het register dat door de stadsdeelsecretaris wordt bijgehouden maakt het mogelijk na te gaan hoe vaak er al een beroep is gedaan op de ambtelijke organisatie en kan een belangrijke rol spelen bij het in kaart brengen van de behoefte van deze voorzieningen.

Artikel 7 Inzicht in en verstrekking van een afschrift uit het register

In dit artikel is aangegeven dat het van belang is, dat de betrokken portefeuillehouder op de hoogte is van het feit, dat bijstand is verleend door onder zijn verantwoordelijkheid functionerende ambtenaren. Gezien de vergroting van de afstand tussen deelraad en het dagelijks bestuur die met dualisering is gecreëerd, is het logisch dat desgewenst melding wordt gemaakt van het verschaffen van ambtelijke bijstand. Het dagelijks bestuur en de stadsdeelsecretaris kunnen afspreken in welke gevallen hiervan melding worden gemaakt. Het register is voor deelraadsleden en fractievoorzitters ter inzage.

Artikel 8 Bescherming behandelend ambtenaren

Om te verzekeren dat een ambtenaar niet door leden van het dagelijks bestuur onder druk wordt gezet om toch inlichtingen te verschaffen over het verzoek van een raadslid is in artikel 8 bepaald dat leden van het dagelijks bestuur zich voor informatie direct tot het betrokken deelraadslid moet wenden en niet tot de behandelend ambtenaar. Dit biedt bovendien een extra waarborg voor de onafhankelijke behandeling van een verzoek om ambtelijke bijstand.

Artikel 9 Verbod tot opleggen geheimhouding

Over deze problematiek is overleg geweest tussen BZK, VNG en IPO. Op basis van deze besprekingen is minister De Graaf tot het inzicht gekomen dat de gewraakte geheimhoudingsbepaling juridisch niet houdbaar is en tot onwenselijke situaties kan leiden. Als motivering voor deze conclusie geldt dat het gebruikelijk is een wettelijke bepaling de grondslag te laten zijn voor het opleggen van geheimhouding. Deze wettelijke basis ontbreekt in de Provinciewet en de Gemeentewet.

Gevolg

Gevolg voor deelraadsleden kan zijn dat ze voor vertrouwelijke ambtelijke bijstand een beroep moeten doen op de fractieondersteuning of de griffie. Deze medewerkers vallen immers niet onder het bevoegd gezag van het dagelijks bestuur.

Artikel 10 Samenstelling en hoogte financiële bijdrage

Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële ondersteuning. De hoogte van het budget voor fractieondersteuning is in de begroting opgenomen en door de deelraad vastgesteld. De fractieondersteuning bestaat uit een vast en een variabel deel. Het vaste deel garandeert dat elke fractie de kans krijgt zich op gelijkwaardig niveau te laten ondersteunen. Omdat grote fracties meer lasten zullen hebben op facilitair gebied is het logisch dat zij voor dergelijke kosten een hogere vergoeding krijgen.

Artikel 11 Doelen besteding financiële bijdrage

De fracties worden grotendeels de vrijheid gelaten wat betreft de inhoudelijke besteding van de fractieondersteuning. Minimumvoorwaarde is wel dat de bijdrage besteed wordt aan werkzaamheden voor de deelraad. Verder is een aantal doelen genoemd waarvoor de bijdrage niet gebruikt mag worden. Daarmee wordt onder andere voorkomen dat met de bijdrage verkiezingscampagnes worden gefinancierd en dat deelraadsleden hun eigen vergoeding voor het deelraadswerk aanvullen met de bijdrage voor fractieondersteuning.

Omdat het bij uitstek om politieke ondersteuning gaat, kan deze inhoudelijk niet te zeer gedetailleerd geregeld worden. Fractieondersteuning in de vorm van het beschikbaar stellen van ambtenaren voor de fracties wordt niet wenselijk geacht, aangezien het vaak politiek getinte ondersteuning betreft. Fracties moeten daarom vrij zijn in de keuze van de personen die de fracties eventueel ondersteunen.

Artikel 12 Voorschot financiële bijdrage

De bijdrage wordt als voorschot verstrekt. In een verkiezingsjaar wordt het voorschot in twee gedeelten gesplitst. Het is logisch dat het aangepast wordt aan de nieuwe verhoudingen in de deelraad. Indien blijkt dat het geld onrechtmatig is besteed kan dit aan het eind van het jaar verrekend worden.

Artikel 13 Wijziging hoogte financiële bijdrage

Het spreekt vanzelf dat de bijdrage aangepast zal moeten worden aan veranderde verhoudingen in de deelraad. De regeling heeft tot gevolg dat fracties die kleiner worden (of geheel verdwijnen) nog over de gehele maand waarin de nieuwe deelraad voor het eerst vergadert de bijdrage ontvangen. Voor fracties die groter worden (of nieuwe fracties) gaat de bijdrage per diezelfde maand in. Dat betekent dat de totale bijdrage voor fractieondersteuning in een verkiezingsjaar hoger uitvalt dan in andere jaren.

Bij splitsing van een fractie zal het al eerder verstrekte voorschot direct verrekend moeten worden. Als dat niet zou gebeuren zou gebeuren zou een deel van de oorspronkelijke fractie over een te groot voorschot beschikken en zou het andere deel juist helemaal geen voorschot krijgen. Na ieder kalenderjaar zou dan gedurende de gehele zittingsperiode alsnog verrekend moeten worden. Het is rechtvaardiger de verrekening in deze gevallen direct te laten plaatsvinden na de scheiding van de oorspronkelijke fractie en alle volgende keren dat het budget voor de oorspronkelijke fractie wordt toegekend.

Artikel 15 Verantwoording besteding financiële bijdrage

Om de deelraad een controlemiddel te geven zijn in dit artikel een aantal zaken geregeld. Ten eerste is er een kascommissie ingesteld, die de taak heeft om te controleren of de uitgaven van alle fracties conform de afspraken zijn, die in artikel 11 zijn opgenomen. Daarnaast controleren zij of de opgegeven uitgaven ook daadwerkelijk zijn gemaakt. Ten tweede is bepaald dat uitgaven dienen te worden verantwoord door middel van een afschrift, rekening of bon en een toelichting, waarom de uitgaven gedaan zijn.

De controle van het verslag van de fractievoorzitters zal door de Accountants Amsterdam (ACAM) meegenomen worden met de controle op de jaarrekening. Het is daarom ook van belang dat de fracties uiterlijk half februari hun overzicht inleveren, hierdoor heeft de kascommissie tijd om verslag uit te brengen en de ACAM tijd om het geheel mee te nemen in de jaarrekening. Uit het verslag van de kascommissie kan naar voren komen dat er een verrekening dient plaats te vinden met het verstrekte voorschot. Indien niet verrekend kan worden, bijvoorbeeld omdat een fractie uit de deelraad verdwijnt, zal de deelraad het ten onrechte uitgekeerde voorschot kunnen terugvorderen.

Artikel 16 Eisen leden kascommissie

Om de kascommissie een zo veel als mogelijk onafhankelijk positie te geven, is geregeld dat een aantal posities van deelraadsleden niet verenigbaar zijn met het

plaatsnemen in de kascommissie. Overigens is het geen noodzaak dat een lid van de kascommissie een deelraadslid is, in principe kan een ieder plaatsnemen in de kascommissie. Het is wenselijk dat niet alle leden afkomstig zijn uit de coalitie.

Artikel 14, 17 en 18

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.